

4. Міжнародне приватне право [Текст]: Підручник /Фединяк Г.С., Фединяк Л.С. –К.: Атіка, 2009. – 500с.
5. Про зайнятість населення: Закон України від 5 липня 2012 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
6. Порядок видачі, продовження дії та анулювання дозволу на застосування праці іноземців та осіб без громадянства: Постанова Кабінету Міністрів від 27 травня 2013 р. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/437-2013-%D0%BF>
7. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. - – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/ed20100216>

Курсант 1-го курсу ВСФП НАВС

Палько Олександр Олександрович

ФУНКЦІЇ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Сучасне вивчення феномена державності та його сутності неможливе поза зверненням до поняття функцій держави, а також їх змістовним державно-правовим аналізом як специфічних і конкретних проявів її соціального призначення, що відображаються та реалізуються в повсякденній діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування. З цього погляду, не може викликати сумніву те, що не лише загальна проблематика вивчення функцій держави, а й звернення до її окремих функцій становить один із пріоритетних напрямів досліджень сучасної юридичної науки, що має свою незаперечну практичну і теоретичну значущість [1, с. 4].

Саме поняття «функція» досить різноманітне й навіть суперечливе. Воно, як багато інших наукових понять у суспільствознавстві, не є, власне, юридичним чи політичним поняттям, а було запозичено з інших наук. Філологія розглядає поняття «функція» (від лат. *functio* – виконання, здійснення) як зовнішній вияв властивостей будь-якого об'єкта в певній системі відносин. У сучасній літературі його використовують у різних значеннях як: вираження залежності при взаємодії між двома перемінними величинами; сукупність процесів, що відбуваються в межах певного об'єкта дослідження (наприклад, функціонування державних органів тощо); бажаний результат певної соціальної дії, процесу, сукупність усіх очікуваних наслідків подій, процесів, явищ [2, с. 7].

В юридичній (загальнотеоретичній і галузевій) енциклопедичній літературі функції держави визначаються якосновні напрями або види діяльності держави, які виражають її суть і призначення, роль і місце в суспільстві. Функції держави мають об'єктивний характер, кожна держава здійснює, як правило, систему основних функцій. Критеріями їх класифікації є суб'єкти, об'єкти (сфери), способи, засоби та умови діяльності держави. Ефективність здійснення своїх функцій кожною державою залежить від різних внутрішніх, національних і зовнішніх, міжнародних чинників [3, с. 313; 4, с. 502]. При цьому здійснюється розмежування проблематики статичної та динамічної сучасної держави. Статика сучасної держави характеризує державно-організоване суспільство, соціальне призначення й устрій держави, її якісні характеристики як політичної, територіальної і структурної організації суспільства, форми держави. На відміну від цього динаміка сучасної держави – це показник того, як держава діє, змінюється, розвивається, виконує своє соціальне призначення. Тобто статичними властивостями сучасної держави виступають ознаки, сутність і форма держави, а до динамічних належать функції держави, їх предметний зміст і способи їх реалізації тощо.

На думку В.В. Волинця, функції держави як предмет дослідження юридичної науки – це динамічна характеристика держави, об'єктивно необхідні, юридично визначені, забезпечені правом та наповнені соціально значущим змістом основні напрями діяльності держави, в яких конкретизуються її цілі та завдання, відображаються її сутнісні характеристики. Відповідно до цього роль права полягає в тому, щоб забезпечувати стабільність цих функцій та їх зв'язок зі змінюваними суспільними потребами. Результат реалізації кожної з її функцій стає предметом подвійної оцінки. З одного боку, така оцінка здійснюється державою, а з іншого – вона забезпечується суспільством, яке оцінює об'єктивний стан суспільних відносин у контексті

успішності реалізації тих чи інших функцій держави [1, с. 454].

У свою чергу О.В. Бермічева пропонує розширену дефініцію поняття функцій держави як основних (загальних) і постійних напрямів (видів) її діяльності, які реалізуються в певних формах, за допомогою спеціальних методів, мають комплексний (синтезуючий), предметно-політичний і об'єктивний характер, чітко визначений зміст, свій об'єкт впливу, відображають і конкретизують сутність, завдання, соціальне призначення й цілі держави. Крім того, функції держави необхідно чітко відокремлювати від таких понять як функції політичної системи, функції окремих органів держави, від сфери їх застосування, компетенції держави та видів державної діяльності [5, с. 7].

Істотними ознаками функцій сучасної держави є: вираження та предметна конкретизація сутності сучасної держави, основи типізації держав; реалізація практичної діяльності держави всередині країни та на міжнародній арені; стійко сформована діяльність держави з управління та регулювання різноманітними сферами суспільного життя; відображення динаміки соціально-економічних, політичних і духовних перетворень у суспільному житті тощо [6, с. 225].

Водночас М.Ф. Головченко робить висновок про збереження етатистського розуміння природи функцій держави у вітчизняній юридичній науці, що не відповідає концепції сучасної держави, в якій основною соціальною цінністю визнається людина, її права та свободи, і, яка покликана забезпечити нормальне функціонування громадянського суспільства – організації вільних самостійних відповідальних людей. З урахуванням концепції демократичної правової, соціальної держави вчений під функціями сучасної держави пропонує розуміти сукупність обов'язків держави та предметно-окреслену діяльність із забезпечення певної групи міжнародно визнаних і конституційно закріплених прав людини в межах сталого розвитку громадянського суспільства [7, с. 9].

Привертають до себе увагу міркування О.М. Лошихіна про те, що сучасний етап розвитку вітчизняного державознавства, під впливом низки факторів, характеризується визначеними змінами у використанні функціонального підходу до держави. Так, по-перше, значно розширюється та поглиблюється розуміння соціального призначення держави; по-друге, відкидається проголошуваний раніше жорсткий зв'язок між змінами класових характеристик держави і відповідно її функцій. На теперішній час не викликає сумнівів необхідність проведення більш детального аналізу проблем, безпосередньо пов'язаних з поняттям і змістом функцій держави у світлі трансформації їхньої природи, у зв'язку з проголошенням ідей субсидіарності, демілітаризації, деконцентрації державно-владних структур і методів при збереженні ідеї правової держави і народженні нової теорії сервісної й ефективної держави, покликаної задовольняти потреби суспільства і кожного окремого його члена на принципі публічних послуг. У багатьох державах, як відомо, система публічних послуг є домінантою діяльністю держави. Реалізуючи свої функції на принципах надання публічних послуг, сильна, демократична, соціально-правова держава у взаємодії з особою, дієздатним громадянським суспільством та іншими елементами державності є важливою умовою успішної модернізації сучасного суспільства. Цю місію сучасна держава здатна виконати лише в нерозривному, органічному взаємозв'язку з правом, яке є ядром і нормативною основою демократичної державності, її сполучною і цементуючою ланкою. Держава сильна, коли вона є правовою; держава слабшає, якщо вона підмінює управління на основі права адмініструванням, бюрократичними методами [6, с. 226].

Отже, наукове пізнання держави, виявлення її якісного стану, шляхів розвитку обов'язково передбачає розгляд та чітке розуміння її функцій, які являють собою важливі якісні характеристики та орієнтири вдосконалення власне держави як особливої організації публічної влади та суспільства загалом. За допомогою теорії функцій держави та їх правового забезпечення можна розмірковувати про державу, її специфіку, загальні цілі та напрями її розвитку. Водночас справедливе й зворотне твердження, а саме – маючи чітке розуміння того, якою саме є та чи інша держава, можна робити висновки про те, які функції є пріоритетними в її діяльності, як саме завдяки ним забезпечується взаємозв'язок з суспільством. Це дає підстави вести мову про формування принципово нових теоретико-методологічних підходів до аналізу функцій держави в сучасній юридичній науці.

Список використаних джерел:

1. Волинець В. В. Функції сучасної держави: теоретико-правові проблеми : [монографія] / В. В. Волинець. – К. : Логос, 2012. – 512 с.
2. Мотиль І. І. Основні внутрішні функції Української держави : [монографія] / І. І. Мотиль. – К. : Аванпост-Прим, 2008. – 184 с.
3. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол. : Ю. С. Шемшученко (гол. редкол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 1998. – Т. 6 : Т – Я. – 2004. – 768 с. : іл.
4. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. В. К. Колпакова ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». – К. : Ін Юре, 2014. – 520 с.
5. Бермічева О. В. Соціальна функція держави в Україні : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень» / О. В. Бермічева. – Х., 2002. – 18 с.
6. Лоцихін О. М. Функції сучасної держави: нарис юридичної теорії : [монографія] / О. М. Лоцихін. – К. : Логос, 2013. – 228 с.
7. Головченко М. Ф. Культурна функція сучасної держави : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / М. Ф. Головченко. – О., 2015. – 19 с.

**Курсант 2-го курсу ННІ № 1 НАВС
Перушко Максим Олександрович
ЩОДО СУТНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ**

Покращення стану законності та правопорядку у суспільстві є повсякденною задачею державних органів, зокрема правоохоронних. Одним із засобів вирішення цієї задачі є юридична відповідальність. Остання як нормативна, гарантована та забезпечена державним переконанням або примусом міра реагування держави на дотримання та виконання норм права, у правомірній поведінці суб'єктів права, що схвалюється або заохочується державою, а у випадку порушення норм права – обов'язок правопорушника перетерпіти осуд, обмеження особистого, матеріального або організаційного характеру, надає можливість впливати на правові відносини шляхом правовідновлення, виховання у суб'єктів права правомірної поведінки, покарання тощо.

Ознаками юридичної відповідальності є те, що вона ґрунтується на нормах права, формально визначена, гарантується державою, забезпечується державним примусом та переконанням, здійснюється у визначеному процесуальному порядку. Базується на принципах законності, гуманізму, невідворотності, індивідуалізації, доцільності, своєчасності, справедливості [4].

Юридична відповідальність має не лише охоронний характер, а й регулятивний: вона заснована на чинних правових нормах, що містять вимогу не порушувати правові приписи, які впливають на свідомість індивідів і формують у них відповідальне ставлення до права, суспільства, держави; регулятивна роль юридичної відповідальності знаходить свій практичний вираз у правомірній поведінці. Юридична відповідальність набуває охоронного значення в разі порушення правових приписів [2].

Поряд із традиційним сприйняттям юридичної відповідальності як обов'язкового державного примусу, законодавство (зокрема цивільне та міжнародне) передбачає відповідальність за ненавмисне заподіяння шкоди. Відповідальність без вини – це обов'язок правопорушника відшкодувати збитки. Вона викликана не бажанням піддати особу, що завдала шкоди без вини, осуду чи покаранню, а прагненням насамперед компенсувати випадково заподіяний збиток. Проте, відшкодовуючи збитки, порушник відчуває певні втрати матеріального і морального плану, що не може не визначатися як несприятливі наслідки, що виникають для особи, яка відшкодовує збитки.

Втім у сучасному суспільстві проблема юридичної відповідальності набуває іншої ролі, іншого соціального призначення.

По-перше, юридичну відповідальність необхідно розглядати з позиції природних прав людини, завдань формування громадянського суспільства та правової держави. В процесі